

Freak Love og de deforme børn

Katherine Dunn's roman "Freak Love" er en klaustrofobisk familiekronike, der sætter fokus på normalitet og magt.

AF PERNILLE RÜBNER-PETERSEN

Cirkusparret Al og Lil Binewski beslutter sig for at sætte deforme børn i verden – med vilje. De er inspireret af rosenhaver med specielle roser, som er designet til at have en ejendommelighed, som forøger deres værdi.

Ved blot at være sig selv vil børnene med deres eget freak show på tilsvarende vis kunne tjene forældrene og cirkusset. Kvinden Lil propper sig derfor med diverse stoffer, som hendes mand Al fremskaffer til hende og ud kommer det ene mærkværdige barn efter det

andet.

Nogle af dem dør, men fire søskende opfostret på amfetamin, arsenik og radioaktive isotoper overlever og vokser op med en selvfølelse og en identitet af at være noget helt unikt og specielt værdifuldt. Undtagen Olympia, som desværre ikke er helt speciel nok.

Dette er oplægget til handlingen i den amerikanske roman *Freak Love (Geek Love)*, som stammer helt tilbage fra 1989. Bogen var blandt finalisterne til National Book Award og gav dengang dens forfatter, Katherine Dunns, et litterært gennembrud i USA. Nu har forlaget Møller oversat og udgivet bogen.

Aqua Boy med luffer

Arturo (Arty) har luffer i stedet for arme og ben. Han er en slags han-havfrue, der i sit freak show svupper rundt i et akvarium som Aqua Boy og taler direkte til publikum. Electra and Iphigenia (Elly and Iphy) er tvillinger med hver sin overkrop og samme underkrop. De spiller firhændigt klaver.

Olympia (Oly) anses som talentløs som freak. Hun er "bare" en pukkelrygget dværg og albino. Hun har intet hår og har røde, lysfølsomme øjne. Sædvanligvis har hun paryk og solbriller på. Hun henvises til en plads som hjælper for de andre familiemedlemmer, især for broderen Arty, hvor hjælperrollen dog bliver mere og mere slaveagtig.

Den yngste søn, Fortunato (Kyllingen), ser normal ud som spæd. Han er på vej til at blive sat ud efter samme logik, som deformede nyfødte er blevet det gennem tiderne i en normal verden. Men i sidste øjeblik sætter hans freakede evne sig igennem: Han kan flytte ting med tankens kraft, og tvinger med denne evne moderen til at give sig bryst. Hun får en bule i panden, og Kyllingen bliver i familien.

Bogen er i udgangspunktet fascinerende læsning, således som Dunn åbner op for en fabulerende science fiction-agtig vision, hvor normalitetsbegrebet er vendt på hovedet og udfordres. I denne familie er det normale uønsket og anses for at være uden værdi.

Det er interessant og underholdende at læse om børnene hver især; om deres fysiologi og om hvorledes, de gebærder sig. Både fysisk konkret og hvilke tanker, de gør sig, eller snarere mentale strategier, de udvikler, for at finde sig til rette i en oase af freakiness i forhold til en verden af normalitet.

Første del af bogen er beskrevet med en naturlighed så indlysende, at universet fremstår normalt (!) anskuet ud fra sine egen logik.

Det er først med afsløringen af Kyllingens evner, at jeg begyndte at tænke, at bogen er lidt (!) overdrevet, at forældrenes projekt i virkeligheden er svært usandsynligt.

Herfra begyndte så en mere fortolkende læsning for mit vedkommende. Med præsentation af børnenes deformiteter og vilkåret som *natural born super star* åbner bogen op for, hvilke konsekvenser, det får, når forældre leger Gud og skaber børn i eget billede og ud fra egne behov. Ikke som individer i egen ret.

Bogen viser, at uanset, om børn dyrkes for deres egenart eller normalitet, så er det skadeligt, når børn i højere grad elses for det, de repræsenterer, end for det, de faktisk er.

Konstruktivt selvværd

Man kan sige, at sociale medier som Facebook og talent shows som X-faktor er nutidens eksponenter for denne trend: Børn skal helst være deres eget show og kan ikke nøjes med bare at være sig selv.

Det skadelige består i, at sådanne børn kan have svært ved at opbygge et holdbart og konstruktivt selvværd.

De risikerer at udvikle forkrøblede relationer indbyrdes og til andre mennesker, fordi relationer kun kan bruges til at positionere sig selv og sit "show" højest i det sociale hierarki.

I Freak Love formår den ældste søn, Arty, således at skabe sig en magtposition udadtil med en slags disciple blandt publikum, såvel som indadtil som patriark familien.

Han manipulerer, kontrollerer og udnytter andre mennesker og cementerer sig som selvbestaltet mafiaboss, som andre gladeligt og frivilligt underlægger sig.

Familien Binewski bliver til en dysfunktionel kernefamilie i en patriarkalsk ramme. Medlemmerne relaterer til hinanden gennem krav om loyalitet, fysisk afhængighed og en psykisk forbundethed søskende imellem af incestiøs karakter.

Denne dynamik leder til et egentligt tyranni og bliver helt konkret livsfarlig for familiens medlemmer. Den ældste søn Arty manipulerer og udnytter alt og alle ved hjælp af psykisk terror og rå vold.

Familiekrønike

Freak Love er skrevet som en slags familiekrønike. Den fortælles fra Olympias synsvinkel og fremlægges som en mors overdragelse af familiehistorien til datteren. Olympia skifter mellem to skildringer.

Den ene foregår i hendes barndom og viser, hvorledes Arty's tiltagende magt og magtbegær får katastrofale følger for hele cirkusfamilien Binewski.

Den anden skildring viser, hvorledes Olympia som voksen forsøger at redde sin datter, Miranda, fra at blive normaliseret gennem kirurgi tilvejebragt af den rige Miss Lick.

Miranda er med en hale kun en anelse vanskabt, og den forstår hun at bruge som erotisk tiltrækningskraft. Den vil Miss Lick gerne kappe af. Ifølge egen selvforståelse redder Miss Lick unge kvinder fra sexhungrende mænd.

Men snarere skal hendes idealisme nok forstås som en kompensation og hævn for hendes egen manglende sexappeal.

I denne psykologiske mekanisme minder normale Miss Lick og deformede Arty om hinanden. Omend Miss Lick ikke virker så hard core psykopatisk som Arty,

Begge kompenserer for manglende selvværd og muligheder for liv i normalitetens verden ved at manipulere andre mennesker og få dem til at fralægge sig deres personlige ansvar.

Arty lader sine disciple få amputeret diverse legemsdele. De er normale mennesker, der vil ligne ham. Miss Lick overtaler med tilbud om penge unge, fattige kvinder til at blive befriet

for deres kvindelige attributter, der gør dem til forsvarsløse sexobjekter.

Frataget deres kvindelighed og skønhed, kan de nu uddanne sig i fred for mænd og ”blive til noget”.

Der synes at ligge en spændende antagelse i bogen, som ikke træder så tydeligt frem, som den nok fortjener. Nemlig, at almindelige mennesker, normale eller ej, ofte føler sig forkerte og ikke evner at have det liv, de synes, de burde have. Det gælder både Olympia og Miss Lick.

Spændingsfeltet

Olympia er deform, men ikke deform nok til at have sit eget show. Hun er dog heller ikke normal og kan ikke få et normalt liv. Miss Lick er normal, men opfattes ikke som normal af de normale. Heraf følger, at ensomheden og følelsen af isolation er knusende for dem begge.

Bogen berører også et spændingsfelt mellem at befinde sig i dysfunktionelle relationer, at gennemskue dem og alligevel ikke kunne vinkle sig ud af dem.

Olympia har pludselige indslag af glasklar erkendelse. F.eks. når hun opfatter sin kærlighed til Arty heroisk, men samtidig gennemskuer, at den egentlig bare er masochistisk.

Eller når hun håber på forældrenes beskyttelse, men må konkludere, at de mangler evnen til at tage ansvar for trivselen i familien.

Der synes at udspille sig en implicit kritik af kvinderollen i bogen, som heller ikke bliver helt tydelig.

Klaustrofobisk univers

Efter et farverigt afsæt i beskrivelsen af de deforme børn, bliver konstruktionen af fortællingens univers klaustrofobisk. Der er ikke noget alternativ til kvinderollen som sexobjekt eller til, at kvinder må ofre deres seksualitet for at ”blive til noget” som kvinde.

Hverken i de normales eller deformes verden. Alle kvinder er automatisk ofre for patriarkatets orden og strukturelle misogyni. Det kan så udmærket være, at det var tilfældet i 80'erne, da bogen blev skrevet, og sågar i dag, men en sådan præmis for bogens kønsopfattelse kræver i så fald en større uddybning.

Freak Love er først og fremmest en spændings- og handlingsmættet roman med stærk visuel effekt. Jeg havde en fornemmelse af at sidde og læse en film.

Både Aqua Boy og Miss Lick ville gøre sig godt på film. De har enkle karaktertræk og har indrettet sig så rigtigt i tilværelsen, at deres liv ligner et ritual. Som personer fremstår de som ”larger than life”, men også stereotypiske.

Freak Love er efter min mening lige lovlig kopieret efter skabelonen for en hollywoodsk actionfilm. Her hærger psykopaten og udgør den største trussel mod menneskerne omkring ham, indtil en selvtægtsmand eller et kvindeligt offer tager kampen op og får bugt med ham.

I Freak Love er kvinden Olympia først offer for sin bror og siden selvtægtskvinden, der går i kamp for at redde sit barn.

Medmindre man er svoren tilhænger af thrillergenren, efterlader bogen én noget uforløst tilbage. Man har befundet sig i en fantastisk verden, der repræsenterer nogle stærke ubevidste kræfter, der er sluppet løs.

Men bagefter fremstår opholdet som en kort visit i en mareridtsagtig udgave af Alice i Eventyrland. Man hilste på The Boogieman, og nu er man heldigvis ude af hans klør.

Konventionel form

Netop når det såkaldt normale så voldsomt problematiseres og ligefrem tromles i bogen, så er det både skuffende og overraskende, at bogen som fortælling er så "normal" og konventionel i sin form.

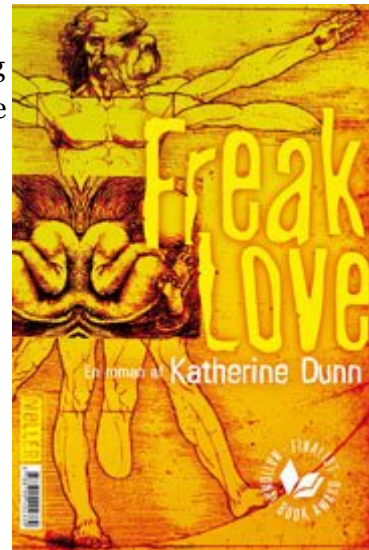
Jeg savner en formmæssig konsekvens eller bare udfordring som følge af indholdet. Når bogens karakterer udfordrer normalitetsbegrebet, vil det være oplagt med en fortælleform eller en vinkel eller et perspektiv, som følger op på denne udfordring.

Bogens fortælling går mere og mere over i afvikling af et handlingsmættet plot, som hovedsageligt udgøres af kampen mod psykopaten.

Det fortællelemæssige drive centrerer om, hvorvidt denne psykopat overvindes eller ej. Det sker desværre på bekostning af bogens ellers interessante og lovende tematik om normalitet, kernefamilie og magtmekanismer mellem mennesker.

Men læsere med en forkærlighed for thrillers får actionpræget ramasjang, så det synger.

Katherine Dunn: "Freak Love" (Oversat af Ninna Brenøe - Forlaget Møller 2012 - 418 sider)

Redaktion: Modkultur

Emneord: USA | feminisme | litteratur | Kultur | normalitet | familie | magt | cirkus | Katherine Dunn

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**